

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

datum

21 augustus 2025

Betreft: Investeer in de lezende leraar

Geachte lezer,

Nederland kampt met een leescrisis: steeds meer kinderen en jongeren verlaten het onderwijs zonder voldoende leesvaardigheid of leesplezier. Dit vormt een directe bedreiging voor kansengelijkheid, maatschappelijke deelname en de basisvaardigheden die nodig zijn voor studie, werk en burgerschap. De afgelopen periode heeft leesonderwijs terecht veel aandacht gekregen, zowel in de media als in de politiek. Er is brede erkenning voor het belang van goed leesonderwijs en de noodzaak om de leesvaardigheid van leerlingen te verbeteren. Hoewel er stappen in de juiste richting zijn gezet, is er nog veel te doen om leesbevordering structureel te verankeren in het onderwijs.

Op 4 september a.s. staat het commissiedebat Funderend Onderwijs op de agenda. Dit is hét moment om belangrijke vervolgstappen te zetten en structurele verbeteringen in het leesonderwijs gezamenlijk te realiseren. Stichting Lezen, de landelijke autoriteit op het gebied van lezen, leesbevordering en literatuureducatie, werkt al decennia samen met scholen, bibliotheken en andere partners aan duurzame verbeteringen in het leesonderwijs.

Vanuit onze expertise vragen wij u in uw voorbereiding op het commissiedebat aandacht te besteden aan enkele punten die van groot belang zijn voor leesbevordering en de kwaliteit van het onderwijs:

- **Investeer in de lezende leraar:** geef leraren tijd, ruimte en professionele ondersteuning voor vakontwikkeling, leesdidactiek en actuele (jeugd)literatuur.
- **Borg een doorlopende lees- en leerlijn:** van peuter tot jongvolwassene, geïntegreerd in opleiding, professionalisering en schoolbeleid.
- **Creëer rijke leesomgevingen:** op elke school, met gevarieerde collecties, inspirerende activiteiten en samenwerking met culturele partners.
- **Pak het lerarentekort aan en draai bezuinigingen terug:** voldoende goed opgeleide leraren en onderzoekers zijn essentieel voor duurzaam leesbeleid.

Professionalisering en de lezende leraar

Goed leesonderwijs begint bij de leraar. Een leraar die zelf leest, beschikt over

actuele vakdidactische kennis, kent het actuele aanbod van (jeugd)literatuur en weet hoe hij of zij leerlingen kan motiveren. Het is daarom noodzakelijk dat leraren voldoende tijd en professionele ruimte krijgen om zich te verdiepen in (jeugd)literatuur, leesdidactiek en effectieve interventies. Stichting Lezen heeft samen met SLO twee websites ontwikkeld (lezeninhetpo.nl en lezeninhetvo.nl) waar theoretisch en praktische informatie te vinden is over de inrichting van het vak-, lees- en literatuuronderwijs. De geboden informatie sluit aan bij de definitieve conceptkerndoelen Nederlands.

Leesbevordering als onderdeel van passend en inclusief onderwijs

Lezen opent deuren voor alle leerlingen, ongeacht achtergrond, taalniveau of ondersteuningsbehoefte. Een structurele plek voor leesbevordering binnen passend en inclusief onderwijs draagt bij aan gelijke kansen. Differentiatie, meertaligheid en het aanbieden van diverse boeken en rijke teksten zijn hierbij sleutelwoorden.

Cultuureducatie en een rijke leesomgeving

Leesbevordering is onlosmakelijk verbonden met cultuureducatie. Een rijke leesomgeving betekent toegang tot een gevarieerde collectie, inspirerende leesactiviteiten en ontmoetingen met auteurs en illustratoren. Dit vergt samenwerking met culturele instellingen en een visie waarin lezen deel uitmaakt van de culturele basisvorming.

Zorg voor en borg een doorlopende lees- en leerlijn

Een samenhangende aanpak van leesonderwijs, van peuter tot puber, (van 0 tot 20 jaar) is essentieel. Leraren hebben een brede basiskennis nodig om bij te dragen aan een doorlopende lees- en leerlijn die kinderen in alle onderwijsfasen ondersteunt in hun leesontwikkeling. Dit betekent opnieuw investering in professionele ruimte en nascholing, maar ook een opleiding die hier rekening mee houdt. Het Opleidingsberaad Leraren speelt hier een belangrijke rol in. Creëer daarnaast rijke leesomgevingen op iedere school: met een gevarieerde collectie, inspirerende activiteiten en samenwerking met culturele partners.

Belang van visie en samenwerking binnen scholen

Daarom is een investering van de school als geheel in een rijke leesomgeving (al dan niet via het programma de Bibliotheek op school) altijd een eerste voorwaarde voor goed leesonderwijs. Duurzame verbetering van het leesonderwijs ontstaat alleen als scholen een gezamenlijke visie ontwikkelen en deze verankeren in beleid en praktijk. Dat vraagt om leiderschap van schoolbesturen en directies, en

vervolg

om een cultuur waarin leraren, taal/leescoördinatoren en mediathecarissen samenwerken aan doorlopende leerlijnen en gezamenlijke doelen. Wij pleiten dan ook, in het kader van duurzaam leesbeleid, voor een doorlopend traject van professionalisering van teamleden mbt een effectieve aanpak van het leesonderwijs bij voorkeur binnen een leergemeenschap op school of met meerdere scholen.

Pak het lerarentekort aan

Voor een lezende generatie en effectief leesonderwijs is een goed opgeleide, bevoegde en lezende leraar van cruciaal belang. Het huidige kwalitatieve en kwantitatieve tekort aan leraren is een groot risico. Zolang dit probleem niet structureel wordt aangepakt, zullen inspanningen op het gebied van leesonderwijs slechts beperkt effect hebben.

Draai bezuinigingen terug

Stichting Lezen maakt zich grote zorgen om de bezuinigingen in het onderwijs en onderzoek. Bezuinigingen op het (hoger) onderwijs en onderzoek hebben grote impact op lezen, leesbevordering en lees- en literatuuronderwijs. Met minder leraren, minder lerarenopleiders in het hbo en wo, minder taalwetenschappers, literatuurwetenschappers en minder onderzoekers zal de sluimerende leescrisis zich verdiepen. Gedegen onderzoek naar lezen blijft nodig om te weten wat werkt in het leesonderwijs.

Oproep

Wij roepen u op in het commissiedebat van 4 september nadrukkelijk aandacht te besteden aan de genoemde punten. Alleen door structurele investeringen en samenwerking kunnen we de neerwaartse spiraal in leesvaardigheid doorbreken. Wij gaan hierover graag met u in gesprek en rekenen op uw inzet in het commissiedebat.

Met vriendelijke groet,
Tamar van Gelder
directeur-bestuurder

Stichting Lezen verzamelt en genereert kennis over (voor)lezen, literatuureducatie en effectief leesonderwijs. Met die kennis verbindt, ondersteunt en activeert zij de organisaties en professionals die er samen voor zorgen dat kinderen en jongeren uitgroeien tot goede, gretige en literair competente lezers.
#wieleestheeftteengoedverhaal